

Resurssipoliittinen osasto / KHe

18.2.2009

FI.PLM.2009-806
146/30.05.17/2009

Oikeusministeriö
Lainvalmisteluosasto
Eteläesplanadi 10
PL 25 VALTIONEUVOSTO

al 7 21 2009
Saarela

VESILAINSÄÄDÄNNÖN UUDISTAMINEN

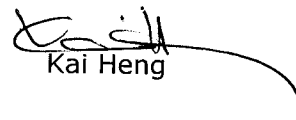
Vastauksena oikeusministeriön 29.1.2009 laatimaan lausuntopyyntöön puolustusministeriö, saatuaan Pääesikunnan sekä Puolustushallinnon rakennuslaitoksen lausunnot, toteaa seuraavaa:

Puolustusministeriö viittaa liitteenä olevaan Pääesikunnan lausuntoon ja pitää tärkeänä, että vesilain uudistuksella ei vaikeuteta puolustusvoimien harjoitus- ja ampuma-alueiden käyttöä. Muilta osin ministeriö esittää, että lain jatkovalmistelussa otetaan huomioon Pääesikunnan lausunnossaan esittämät asiat.

Yksikön johtaja

Antti Kivipelto

Erityisasiantuntija

Kai Heng

TIEDOKSI Puolustusministeri
PLM / Kansliapäällikkö
Pääesikunta
Pääesikunta Oikeudellinen osasto
Puolustushallinnon rakennuslaitos

PÄÄESIKUNTA
Oikeudellinen osasto
HELSINKI

LAUSUNTO
797/69.02.01/2009
AF3705

1 (5)

17.2.2009

Puolustusministeriö
Resurssipoliittinen osasto

PL 31
00131 HELSINKI
SUOMI

Postinumero:	181212009
Posti:	146 130.05.1712009
FI.PLM.	2009-816

PLM ak FI.PLM.2009-427 2.2.2009

PÄÄESIKUNNAN LAUSUNTO VESILAINSÄÄDÄNNÖN UUDISTAMISESTA

Lausuntopyyntö ja aikaisemmat lausuntokierrokset

Puolustusministeriö on viiteasiakirjalla pyytänyt Pääesikunnan lausuntoa oikeusministeriön valmistelemasta luonnoksesta hallituksen esitykseksi vesilainsäädännön uudistamisesta. Pääesikunnan lausunto on valmisteltu oikeudellisella osastolla. Oikeudellinen osasto on lähettänyt esitysluonnoksesta lausuntopyynnön Pääesikunnan logistiikkaosastolle ja puolustushaaraesikunnille. Maavoimien Esikunta on antanut oman lausuntonsa asiassa.

Pääesikunta toteaa, että asian laajuus huomioon ottaen lausunnon antamiselle asetettu määräaika oli huomattavan lyhyt.

Pääesikunta on samaan asiakokonaisuuteen liittyen 6.9.2006 antanut lausunnon (AC13849) Vesilakityöryhmän mietinnöstä (työryhmämietintö 2006:13) ja 13.10.2004 lausunnon 92/3.1/D/I Vesilakitoimikunnan mietinnöstä (komiteamietintö 2004:2).

Pääesikunnan lausunto

Pääesikunnan lausunnon lähtökohtana on, että puolustusvoimien edut tulisi lainsäädäntövalmistelussa ottaa huomioon siten, ettei vesilainsäädännön muutosesityksellä muuteta eikä rajoiteta puolustusvoimien harjoitus- ja ampuma-alueiden käyttöä ja toimintaa niissäkään tilanteissa, joissa alueella mahdollisesti sijaitsee vesistöjä ja pohjavesialueita. Muutosesityksellä ei pidä myöskään rajoittaa edellä mainittujen alueiden ulkopuolella olevien vesistö- ja pohjavesialueiden käyttöä harjoitus- ja ampuma-aluetoimintaan.

Pääesikunta kiinnittää lisäksi huomiota hallituksen esitysluonnoksen seuraaviin kohtiin.

AF3705

Puolustusvoimien tarpeet alueiden käyttöön ja liikkumisen rajoittamiseen tai kieltämiseen

Hallituksen esityksessä sivulla 47 todetaan, että "Aluevalvontalain (755/2000) 4 luvun säännösten nojalla voidaan valtakunnan turvallisuuden ja aluevalvonnan järjestämisen kannalta tärkeitä alueita valtioneuvoston asetuksella säätää **suoja-alueiksi, joilla liikkuminen ja muu toiminta on rajoitettua**. Nämä rajoitukset voivat koskea mm. vesistöissä kulkemista, kalastusta, sukeltamista sekä ankkurointia. Suoja-alueita on mm. puolustusvoimien linnakesaarten läheisyydessä. Puolustusvoimista annetun lain (551/2007) 2 luvun säännösten nojalla puolustusvoimilla on mainituissa luvussa säädetyin edellytyksin oikeus tilapäisesti käyttää muita kuin pysyvässä käytössä olevia kiinteistöjä. Puolustusvoimat voi sotilaallisista syistä tai ulkopuolisten suojaamiseksi vaaroilta rajoittaa asiattomien oikeutta liikkua puolustusvoimien käytössä olevalla alueella." Pääesikunta korostaa, ettei yleiskäyttöoikeutta koskevalla vesilain säännöksellä ole tarkoitus puuttua puolustusvoimien oikeuteen rajoittaa liikkumista ampuma- ja harjoitusalueiden lähistöllä sijaitsevilla vesialueilla, mikä hallituksen esitysluonnoksen sivulla 47 todetaankin.

Puron luonnon tilan säilyttäminen

Hallituksen esityksessä sivulla 58 todetaan, että "Momentin 8 kohtaan lisättäisiin selventävä maininta siitä, että puron luonnontilan vaarantaminen synnyttäisi aina luvantarpeen. Säännös pohjautuu vesilain nykyiseen muuttamiskieltoon, joten sen soveltamisala on määriteltävä tästä lähtökohdasta käsin vastaavasti kuin luonnontilaisten norojen osalta edellä 2 luvun 10 §:n yhteydessä on esitetty. Näin säännös ensinnäkin koskisi vain itse uomaa, ei laajemmin uoman lähiympäristön käyttöä, jota koskevia säännöksiä on muun muassa metsälaissa. Toiseksi säännös viittaa fyysiseen muuttamiseen, eikä koske pilaamisesta aiheutuvaa veden laadullista muuttamista. Pilaantumista aiheuttavia toimintoja säännellään ympäristönsuojelulaissa ja ojituksen osalta ehdotetun lain 5 luvun 3 §:ssä. Näillä rajauksilla säännös kattaa kaikki toimenpiteet, joita on pidettävä vesitaloushankkeena ehdotetun lain 1 luvun 3 §:n 1 momentin 9 kohdan määritelmän mukaan. Tyypillisiä säännöksen tarkoittamia toimenpiteitä ovat ojitus, patoaminen ja perkaaminen.

Käsite luonnontila on ymmärrettävä samalla tavalla kuin ehdotetun lain 2 luvun 10 §:ssä ja sen edeltäjissä nykyisen vesilain 1 luvun 15 a ja 17 a §:ssä. Näin se, mitä edellä 2 luvun 10 §:n yhteydessä on esitetty luonnontilasta ja sen arvioinnista, säännöksen suhteesta metsälakiin sekä luonnontilan vaarantumisesta, koskee aiemmin mainitulla tavalla soveltuvin osin myös puroja nyt käsillä olevan säännöksen kautta. Vaikka toimenpiteen ei katsottaisi vaarantavan puron luonnontilaa säännöksen tarkoittamalla tavalla, se saattaa olla luvanvarainen muiden pykälässä mainittujen vaikutusten vuoksi. Säännös ei myöskään edellytä sitä, että koko puron olisi oltava luonnontilainen, vaan luvantarve syntyy, jos toimenpide vaikuttaa kuvatulla tavalla puron luonnontilaiseen osaan. Maavoimien Esikunta on lausunnossaan tuonut esiin, että näiltä osin on syytä varmistua siitä, ettei ampuma- ja harjoitusalueilla mahdollisesti olevien norojen ja purojen yli ajamista esim. panssa-

AF3705

rivaunulla katsota "luonnontilan vaarantamiseksi". Näin ei Pääesikunnan käsityksen mukaan voi olla, ottaen huomioon edellä mainitut esimerkit tyypillisistä vesitaloushankkeina pidettävistä toimenpiteistä (ojitus, patoaminen, perkaaminen), joihin sotilaallinen harjoitustoiminta ei ole rinnastettavissa. Pääesikunta on jo edellä mainitussa lausunnossaan 13.10.2004 kiinnittänyt huomiota siihen, ettei puolustusvoimien harjoitus- ja ampumatoimintaa voida pitää vesilain tarkoittamana vesitaloushankkeena.

Veden ottaminen

Hallituksen esityksessä sivulla 82 käsitellään vesilain 4 §:ää, joka koskee pohjaveden ottamista toisen alueelta. Pykälässä säädettäisiin muuhun kuin vallintaan ja ympäristölupaviraston antamaan lupaan perustuvasta oikeudesta ottaa pohjavettä ja sijoittaa ottamisen edellyttämät laitteet ja rakennelmat toisen alueelle. Säännös perustuisi nykyisen vesilain 9 luvun 4 §:ään. Säännöstä ei sovellettaisi ympäristölupaviraston lupaa edellyttävään veden ottamiseen. Oikeutta ei voitaisi myöntää, jos ottaminen edellyttäisi lupaa 3 luvun 2 tai 3 §:n perusteella. Luvanvaraiseen veden ottamiseen liittyvät ottamisen sallittavuutta sekä käyttöoikeuksien perustamista koskevat kysymykset ratkaistaisiin vesilain yleisiä säännöksiä soveltaen. Pohjaveden ottaminen toisen alueelta olisi mahdollista joko alueen omistajan tai haltijan suostumuksen tai ympäristölupaviraston myöntämän oikeuden perusteella. Pykälän tarkoittama ottaminen saattaa edellyttää myös 2 luvun 14 §:n mukaisen ilmoituksen tekemistä. Pykälässä säädettäisiin hyväksyttävistä ottamistarkoituksista ja ottamisoikeuden myöntämisen edellytyksistä. Oikeuden myöntämisen edellytyksiä arvioitaessa sovellettaisiin myös 5 §:n etusijajärjestystä koskevaa säännöstä. Jos oikeus myönnetään, on päätökseen liitettävä 6 §:n mukaisesti tarpeelliset määräykset.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin oikeuden myöntämisen edellytyksistä. Oikeus ottaa pohjavettä voitaisiin myöntää momentissa yksilöityihin käyttötarkoituksiin. Momentin mukaan oikeus voidaan myöntää 2 §:ssä tarkoitettua tavanomaista kiinteistökohtaista taloutta, yhdyskunnan vesihuoltoa tai muuta yleistä tarvetta tai sellaista teollista tai taloudellista toimintaa varten, jolle pohjaveden saaminen on erityisen tärkeää. Oikeutta ei voitaisi myöntää, jos tarve voidaan tyydyttää muulla tavalla. Säännös vastaisi asiallisesti nykyisen vesilain 9 luvun 4 §:n 1 ja 2 momentissa nykyisin mainittuja käyttötarkoituksia. Oikeuden antamisen edellytyksenä olisi, että vettä riittää edelleen alueen omistajan ja haltijan omiin tarpeisiin, alueella asuvien ja siellä sijaitsevien yritysten sekä sinne odotettavissa olevan asutuksen tarpeisiin eikä toimenpiteestä aiheudu näille kohtuutonta häiriötä tai haittaa." Tältä osin Pääesikunta haluaa kiinnittää huomiota pykälän ulottuvuuteen ja esittää täsmennettäväksi sitä, miten ko. pykälä suhtautuu puolustusvoimien ns. tilapäisiin vedenottamoihin.

Vesilain 4 luvun veden ottamista koskevan sääntelyn liittyen todettakoon vielä, että otettaessa vettä toisen alueelta luvan myöntäjän tulee Pääesikunnan näkemyksen mukaan olla kaikille toimijoille ympäristölupavirasto, jolloin lupaan liittyvän tiedon ja luparekisterin ylläpitovastuu

AF3705

sekä hallinta ovat yhden viranomaisen tehtävänä. Lisäksi on tarpeellista varmistaa, että mahdolliset normaaliolojen häiriötilanteet (esim. Nokian vesikriisin kaltaiset tapaukset) otetaan huomioon. Esimerkkitapausten kaltaisissa tilanteissa saatetaan joutua pumppaamaan vettä puolustusvoimien kalustolla tai muiden viranomaisten kalustolla tilapäisestä vedenottopisteestä hyvinkin lyhyellä varoitusaajalla, mikä tulisi ottaa lupamenettelyä suunniteltaessa huomioon. Esitysluonnoksen 4 luvun 9 §:n mukainen poikkeamismahdollisuus koskee vain veden ottamista koskevien lupien haltijoita.

Jäteveden määritelmä

Hallituksen esityksen sivulla 198 todetaan, että "Jätevetenä pidettäisiin myös esimerkiksi varastoalueilta johdettavaa hulevettä sekä esimerkiksi kaivosalueilta, turvesoilta, lentoasemilta, satama-alueita ja hautausmailta johdettavia vesiä. Sen sijaan yleisten tieliikennealueiden tai yleisessä käytössä olevien pysäköintialueiden tavanomaisia hulevesiä tai pellon salaojavettä taikka muuta kuivatusvettä ei pidettäisi jätevetenä. Määritelmän mukaan tulisi olla kyse veden tarkoituksellisesta johtamisesta. Säännöksessä tarkoitettun johtamisen tarkoituksena voi olla myös alueen kuivatus. Edellytyksenä olisi kuitenkin aina, että jätevedestä voisi aiheutua ympäristön pilaantumista. Tällöin vedessä tulee olla pilaantumista aiheuttavia aineita, kuten ravinteita, happea kuluttavaa aineita, haitallisia aineita tai kiintoainetta." Pääesikunta haluaa kiinnittää huomiota siihen että, jäteveden määritelmä saattaa asettaa varastoalueet eriarvoiseen asemaan pysäköintialueisiin verrattuna. Puolustusvoimien varastoalueilla säilytetään kalustoa ulkona pysäköintialuetta vastaavalla alueella. Näin ollen varastoalueilta johdetut vedet katsottaisiin jätevedeksi, kun taas pysäköintialueilta tulevat eivät. Määritelmä saattaa siis tältä osin vaatia täsmennystä, sillä aiemmin hulevedet on voinut imeyttää maahan, kun taas hallituksen esityksen pohjalta niiden osalta jouduttaisiin mahdollisesti käyttämään jäteveden käsittelymenetelmiä.

Pääesikunnan päällikkö
Kenraaliluutnantti

Ari Puheloinen

Puolustusvoimien asessorin sij
Varatuomari, OTL

Tuija Sundberg

LIITTEET

AF3705

JAKELU

TIEDOKSI

PE LOGOS
MAAVE
MerivE
IlmavE